

Afvalbeleid Almelo 2025-2029

februari 2025

Inhoud

1	Inleiding.....	3
2	Waar staat Almelo nu?	6
2.1	Analyse huidige situatie	6
2.2	Veel restafval per inwoner	6
2.3	Laag scheidingspercentage en veel vervuiling in de gescheiden stromen..	7
2.4	Afvalbeheerkosten en gemeentelijke afvalstoffenheffing	8
2.5	Inwoners zijn gefaciliteerd, maar inzamelsysteem is niet eenduidig	9
3	Beleidscontext en relevante ontwikkelingen	10
3.1	Gescheiden inzameling van huishoudelijk afval: een wettelijke taak	10
3.2	Ontwikkelingen	11
4	Wat wil Almelo bereiken en hoe gaan we dat doen?.....	14
4.1	Milieuambitie: meer inzamelen van schone grondstofstromen	14
4.1.1	Maatregel 'Inzamelstrategie op orde': GFT, OPK, glas en textiel apart ..	14
4.1.2	Maatregel 'Meer bewustwording bij onze inwoners'	15
4.2	Serviceambitie: aanbieden van een passend serviceniveau aan alle inwoners	16
4.2.1	Maatregel 'PMD: bij het restafval'	16
4.3	Financiële ambitie: beheersbare kosten voor afvalinzameling en verwerking	17
4.3.1	Maatregel 'Kostendeckende afvalbegroting is de basis'	17
5	Wat gaat het kosten?	19

1 Inleiding

Het huidige afvalbeleid van Almelo gaat uit van bronscheiding en het verminderen van de hoeveelheid restafval. Er zijn de nodige stappen gezet in de optimalisatie van het inzamelsysteem. Toch blijven de milieuprestaties achter ten opzichte van zowel de landelijke doelen als de resultaten die behaald zijn door andere, vergelijkbare, gemeenten en de regio Twente. Dit heeft vooral te maken met weinig bewustwording bij de inwoners over nut en noodzaak van het scheiden van afval.

Het afvalbeleid van de gemeente Almelo is dan ook toe aan een volgende stap, om met name het besef over nut en noodzaak van het scheiden van afval bij onze inwoners te vergroten. Hierbij zorgen we ervoor dat we alle inwoners dezelfde service en kansen bieden op het gebied van afvalinzameling. Met name de hoogbouw heeft niet de mogelijkheden die de laagbouw wel heeft: scheiden van etensresten (GFE), PMD en papier is daar niet zo makkelijk als bij de laagbouw. Het wegbrengen van restafval kan echter ongelimiteerd, in tegenstelling tot de laagbouw, die maximaal 240 liter (één minicontainer) restafval per vier weken aan de straat kan zetten. Daarnaast richten we ons ook op meer en betere informatie en communicatie met onze inwoners.

Over dit Afvalbeleidsplan

Met dit plan willen we de komende jaren vorm geven aan onze ambitie om van Almelo een meer 'circulaire gemeente' te maken op het gebied van afval: een gemeente waarin afval zoveel mogelijk beperkt wordt en het afval dat toch ontstaat zoveel mogelijk wordt hergebruikt als grondstof voor nieuwe producten. Een beleid dat de successen van de huidige aanpak behoudt en borgt en de uitdagingen aanpakt. Dit sluit aan op één van onze strategische doelen, geformuleerd in het programma Klimaat en Milieu; 'In Almelo worden minder grondstoffen gebruikt en meer materialen hergebruikt om te komen tot een circulaire economie'.

Een belangrijk uitgangspunt in dit beleidsplan is dat in principe nascheiding wordt ingevoerd als inzamelstrategie voor het PMD. Dit om de service naar onze inwoners te verhogen. PMD en restafval mag in één container, waardoor de 'oranje klike' verdwijnt. Een definitieve keuze over de invoering van nascheiding wordt gemaakt wanneer meer duidelijkheid is over de overeenkomst tussen de VNG/NVRD en Verpact.

Nascheiding: onder nascheiding wordt de wijze van afvalsortering verstaan, waarbij een deel van het huishoudelijk afval (PMD) ongescheiden, samen met het restafval, bij de gebruiker wordt opgehaald of in een ondergrondse container kan worden aangeboden en in een later stadium (mechanisch) wordt gesorteerd.

Nascheiding impliceert nog steeds een noodzaak voor bronscheiding van een aantal stromen, zoals GFT, glas, papier en textiel.

Nascheiding is dus NIET al het brongescheiden afval inclusief GFT, glas, papier en textiel in één en dezelfde bak kunnen gooien.

Het afvalbeleidsplan zet de context en kaders uiteen waarbinnen we de komende jaren (2025-2029) willen werken aan een volgende stap op weg naar een meer circulair Almelo op het gebied van afval. In **Hoofdstuk 2** beschrijven we waar we nu staan en in **Hoofdstuk 3** gaan we in op de beleidscontext en ontwikkelingen op de grondstoffenmarkt. In **Hoofdstuk 4** geven we weer wat we willen bereiken en wat daarbij onze 'focus' en aanpak is. In **Hoofdstuk 5** volgen de kosten.

Begrippenlijst

In dit beleidsplan wordt een aantal specifieke begrippen gebruikt. Hieronder zijn deze begrippen verklaard.

Begrip	Verklaring
ASH	Gemeentelijke afvalstoffenheffing.
Bronscheiding	Methode van afvalscheiding waarbij afvalstromen direct bij de ontdoener (de inwoners) gescheiden ingezameld worden.
Diftar	Gedifferentieerde tarieven per huishouden/ontdoener. Per huishouden/ontdoener wordt geregistreerd hoeveel en wat voor soort afval er wordt aangeboden. Het aanbieden van minder afval resulteert in een lagere variabele afvalstoffenheffing voor dat huishouden/die ontdoener.
Fijn restafval	Huishoudelijk restafval dat wordt aangeboden in een minicontainer of dat door particulieren wordt gebracht naar een (ondergrondse) restafvalcontainer.
Grof restafval	Huishoudelijk afvalstoffen die zo afwijken naar aard, samenstelling of omvang (volume of afmetingen) dat deze apart aan een inzameldienst of een verwerker van afvalstoffen worden aangeboden en die overblijven nadat afzonderlijke deelstromen (grof tuinafval, meubels, particulier verbouwingsafval, matrassen, etc.) gescheiden zijn gehouden en gescheiden worden ingezameld/afgevoerd. Dit omvat ook de restfractie of fractie 'overig' op de milieustraat, alsook partijen gemengd grof afval die als zodanig worden aangeboden of bij de inzameling ontstaan.
Restafval	Mengsel van naar aard en samenstelling verschillende onderdelen van huishoudelijk afval dat ontstaat nadat afzonderlijke deelstromen (gft-afval, papier/karton, glas, enz.) gescheiden zijn gehouden en gescheiden worden ingezameld/afgevoerd. Dit is zowel grof- als fijn huishoudelijk restafval.
GFE	Groente- en fruitafval en etensresten.
GFT	Groente-, fruit-, tuinafval en etensresten.

GHA	Grof huishoudelijk afval.
Glas	Verpakkingsglas van huishoudens (holglas).
Hoogbouw	Manier van bouwen waarbij verschillende woonhuizen in meerdere bouwlagen op elkaar zijn gebouwd.
Laagbouw	Een woning met 1 bouwlaag en kap. Let op: een bouwlaag is niet hetzelfde als een verdieping. Bij laagbouw kan er wel spraken zijn van een bovenverdieping.
LAP3	Het derde landelijke afvalstoffen beheerplan, zoals vastgesteld door de Rijksoverheid (nieuwste versie januari 2024).
OPK	(Oud) papier en karton.
PMD	Plastic-, metalenverpakkingen en drankenkartons.
VANG	Het Rijksprogramma Van Afval Naar Grondstof.
Verzamelcontainers	Containers waarop meerdere huishoudens aangewezen zijn voor het ontdoen van hun (huishoudelijk)afval.

2 Waar staat Almelo nu?

2.1 Analyse huidige situatie

De gegevens over het kalenderjaar 2023 zijn als input gebruikt voor de uitgevoerde analyses met betrekking tot de huidige situatie. De analyses zijn gebaseerd op de gegevens en cijfers, zoals opgenomen in de benchmark huishoudelijk afval 2023 en de maand- en jaarrapportages 2023 van Twente Milieu. De benchmark huishoudelijk afval is een prestatiemeting waarbij gemeenten en inzamelbedrijven aan de hand van vooraf vastgestelde indicatoren hun afval(scheidings)prestaties vergelijken.

In de benchmark worden de gemeenten zoveel mogelijk vergeleken op basis van dezelfde omstandigheden. Omdat het aandeel hoogbouw in een gebied zeer prestatiebepalend blijkt te zijn en hierop nauwelijks kan worden gestuurd, zijn de deelnemende gemeenten gegroepeerd naar hoogbouwklasse. De volgende hoogbouwklassen zijn gedefinieerd:

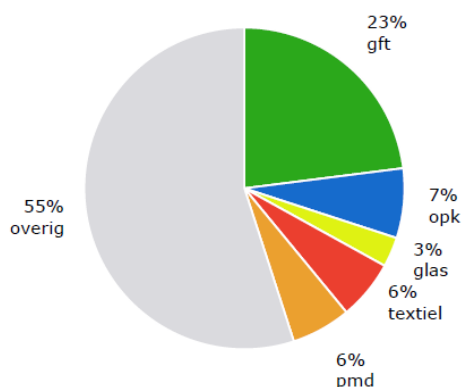
- Klasse A 50 t/m 100% hoogbouw;
- Klasse B 30 t/m 49% hoogbouw;
- Klasse C 20 t/m 29% hoogbouw;
- Klasse D 0 t/m 19% hoogbouw.

Almelo heeft 29% hoogbouw en is daarmee ingedeeld in klasse C. Aangezien Almelo 'op het randje' van de grens van klasse C zit, is onderstaande analyse telkens vergeleken met zowel klasse C als ook klasse B. In de benchmark vindt de vergelijking plaats vanuit gemeentelijk perspectief. Dat wil zeggen dat Almelo is vergeleken met vergelijkbare gemeenten.

2.2 Veel restafval per inwoner

Met 193 kilo restafval (177 kilo fijn restafval en 16 kilo grof restafval) per inwoner in 2023 presteert Almelo slechter dan het gemiddelde van Nederlandse gemeenten met een vergelijkbare Stedelijkheidsklasse (gemiddeld 151 kg/inwoner klasse C en gemiddeld 169 kg/inwoner klasse B).

Kijkend naar de samenstelling van het ingezamelde restafval valt er nog veel winst te behalen. Almelo heeft nog 80 kg per inwoner aan grondstoffen (GFT, PMD, glas, papier en textiel) in het fijn restafval zitten. Dat is 45% van de totale hoeveelheid restafval. Stromen die met de juiste inzamelmiddelen, technieken en prikkels al relatief eenvoudig gescheiden kunnen worden, waardoor de hoeveelheid restafval dat naar de verbranding gaat snel kan dalen.

Figuur 1: Grondstoffen in het restafval gemeente Almelo (bron Benchmark HHA 2023)

De hoeveelheid restafval is één van de belangrijkste redenen voor de hoogte van de afvalbeheerkosten. Restafval is een dure afvalstroom om te verwerken, voornamelijk door het relatief hoge verwerkingstarief en de daarbij horende wettelijke toeslagen, die jaarlijks toenemen. Terwijl grondstoffen, mits goed gescheiden, juist geld opleveren.

2.3 Laag scheidingspercentage en veel vervuiling in de gescheiden stromen

Het scheidingspercentage voor huishoudelijk afval was in 2023 ca. 57%. Ook dit percentage is lager dan het gemiddelde voor klasse C (68%) (klasse B 62%). Vooral de gescheiden ingezamelde hoeveelheden GFT en OPK zijn opvallend laag. Almelo past voor deze stromen immers huis aan huis inzameling toe. Conclusie is dat de huidige inzamelstrategie niet het gewenste scheidingsgedrag bij inwoners bewerkstelligt.

In tabel 1 is de huidige inzamelstrategie opgenomen. Er is onderscheid tussen afvalstromen die aan huis opgehaald worden en afvalstromen die weggebracht moeten worden. De strategie verschilt per type woning (hoog- of laagbouw), waarbij het algemene beleidsuitgangspunt geldt dat bij laagbouw inzameling plaatsvindt door middel van klike's en bij hoogbouw door middel van verzamelcontainers.

Afvalstroom	Laagbouw	Hoogbouw
Restafval	Container aan huis, vierwekelijks	Verzamelcontainer (geleegd op vulgraad)
GFT	Container aan huis, tweewekelijks	Geen aparte inzameling
PMD	Container aan huis, vierwekelijks	Milieupleinen bij supermarkten
Papier	Container aan huis, vierwekelijks	Milieupleinen bij supermarkten
Glas	Milieupleinen bij supermarkten	Milieupleinen bij supermarkten
Textiel	Milieupleinen bij supermarkten	Milieupleinen bij supermarkten
Grof afval	Afvalbrengpunt, 500 kilo gratis	Afvalbrengpunt, 500 kilo gratis

In twee wijken (Nijrees en Sluifersveld) worden restafval en GFT ook bij laagbouw ingezameld met verzamelcontainers.

Tabel 1 Huidige inzamelstrategie Almelo

Alle niet expliciet genoemde afvalstromen worden niet ingezameld in de wijk. Deze afvalstromen moeten door inwoners naar het afvalbrengpunt worden gebracht. Tevens geldt dat de gescheiden stromen ook nog eens flink vervuild zijn, waardoor met name bij de stroom PMD veel vrachten alsnog worden afgekeurd en er geen inkomsten worden gegenereerd voor de grondstof, maar juist kosten worden gemaakt, omdat de stroom alsnog als restafval wordt verwerkt.

Bij goedkeur van een vracht PMD ontvangt de gemeente Almelo een vergoeding van Verpact¹ (voormalig Afvalfonds) voor de goedgekeurde tonnages en wordt het PMD verwerkt als een herbruikbare grondstof. Vervuild en daardoor vervolgens afgekeurd materiaal wordt alsnog tegen verwerkingskosten voor restafval verbrand.

2.4 Afvalbeheerkosten en gemeentelijke afvalstoffenheffing

Afvalbeheerkosten en Afvalstoffenheffing

De afvalbeheerkosten zijn de kosten die gemoeid zijn met de gemeentelijke zorgplicht, bestaande uit de inzamelkosten, overslag- en transportkosten, verwerkingskosten en overige afvalkosten (waaronder beleidskosten, voorlichting, handhaving en perceptiekosten).

Kwijtscheldingsbeleid, btw-compensatie en kosten voor zwerfafval maken bijvoorbeeld geen deel uit van deze kosten. Het totaal van de afvalbeheerkosten + kwijtscheldingsbeleid, btw-compensatie, etc. vormt de afvalstoffenheffing. Om die reden vallen de totale afvalbeheerkosten lager uit dan de afvalstoffenheffing.

In 2023 waren de totale afvalbeheerkosten in Almelo ruim € 6,5 miljoen. De afvalbeheerkosten komen daarmee in Almelo op circa € 190,- per huishouden. In vergelijking tot andere (vergelijkbare) gemeenten zijn de afvalbeheerkosten relatief laag. Bij vergelijkbare gemeenten ligt het gemiddelde op € 222,- per huishouden (klasse C) (gemiddeld €231 per huishouden in klasse B).

In Almelo zijn met name de inzamelkosten lager dan in vergelijkbare gemeenten. De gesorteerde stromen genereren daarentegen beduidend minder inkomsten dan vergelijkbare gemeenten.

De afvalstoffenheffing is in 2023 in Almelo vergelijkbaar met die in vergelijkbare gemeenten in klasse C; € 258,- voor een eenpersoonshuishouden en € 282,- voor een meerpersoonshuishouden in Almelo, terwijl het gemiddelde € 263,- is in vergelijkbare gemeenten (klasse C) (€ 319 klasse B). Er wordt een vast tarief aan afvalstoffenheffing betaald. Hiervoor mogen inwoners van Almelo de verschillende afvalstromen aanbieden volgens de frequenties, zoals weergegeven in tabel 1.

¹ Op dit moment vinden onderhandelingen plaats tussen VNG/NVRD en Verpact over nieuwe afspraken rondom de inzameling van PMD. Dit heeft gevolgen voor onder andere de vergoedingenstructuur en de toetsingsprotocollen. Op het moment van schrijven van dit document (februari 2025) gelden de huidige afspraken nog. Deze zijn verlengd tot 1 januari 2026.

De gemiddelde afvalstoffenheffing steeg in Nederland in 2023 met 4,1 procent (bron RWS Informatie, Afvalstoffenheffing 2023, dd. februari 2024). De afvalstoffenheffing stijgt sinds 2019, de grootste stijging in de afgelopen 26 jaar vond in 2021 plaats met gemiddeld 8,8 procent.

2.5 Inwoners zijn gefaciliteerd, inzamelsysteem is sterk gericht op service

De focus van het huidige afvalbeleid heeft met name gelegen op het verbeteren van de inzamelstructuur. Dat is ook gebeurd; er zijn in Almelo over het algemeen voldoende mogelijkheden voor inwoners om hun afval gescheiden te kunnen aanbieden.

Het inzamelsysteem in Almelo is sterk gericht op service aan de inwoners. Ondergrondse verzamelcontainers kunnen met de toegangspas ongelimiteerd worden gebruikt. Op de ondergrondse containers op de milieupleinen is helemaal geen toegangscontrole aanwezig. Hier kan iedereen dus kosteloos en ongelimiteerd de verschillende stromen afval aanbieden. Dit leidt tot extra restafval. Bovendien leidt het, door de beperkte prikkel tot het scheiden van afvalstromen, tot veel vervuiling in de stromen PMD, GFT, papier en textiel, waardoor minder opbrengsten worden gegenereerd. Almelo heeft haar hoogbouw niet gefaciliteerd om GFT/GFE gescheiden te kunnen aanbieden, terwijl dit vanaf 1 januari 2024 een wettelijke plicht is.

3 Beleidscontext en relevante ontwikkelingen

Dit hoofdstuk schetst het landelijke afvalbeleid en gaat daarna in op enkele ontwikkelingen die zowel ons beleid als het landelijke beleid beïnvloeden.

3.1 Gescheiden inzameling van huishoudelijk afval: een wettelijke taak

Volgens de Wet milieubeheer zijn gemeenten verplicht om huishoudelijk afval (gescheiden) in te zamelen.

Het landelijk beleid op huishoudelijke afval- en grondstoffen is vormgegeven in het VANG-programma en in het LAP3. Het VANG-beleid is onderdeel van het rijksbrede programma 'Nederland Circulair in 2050'.

In het landelijke Besluit gescheiden inzameling huishoudelijk afvalstoffen staat dat gemeenten wettelijk verplicht zijn om GFT (groente-, fruit- en tuinafval), papier, kunststof en metalen verpakkingen, drankenkartons, glas en elektronische apparatuur gescheiden in te zamelen. Ook voor textiel en gevaarlijke afvalstoffen geldt deze verplichting vanaf 1 januari 2025.

Landelijke ontwikkelingen; op weg naar een circulaire economie

De Rijksoverheid streeft een circulaire economie na. Het doel is helder: Nederland volledig circulair in 2050. In deze circulaire economie bestaat geen afval en worden grondstoffen steeds opnieuw gebruikt.

In het Rijksbrede programma Circulaire Economie staat wat nodig is voor een circulair Nederland in 2050. Dit vraagt om een integrale en andere benadering van afvalstoffen. In 2030 wil Nederland al 50% minder primaire grondstoffen gebruiken (mineralen, metalen en fossiel). Om dit te realiseren moeten zo veel mogelijk grondstoffen worden teruggewonnen uit afval.

Het eerste landelijke programma Van Afval Naar Grondstof (VANG, 2016-2020) zette gemeenten aan tot het verminderen van restafval en tot meer afvalscheiding. Het programma is ontwikkeld om gemeenten hierbij te helpen. Het doel was 75% afvalscheiding en 100 kilo restafval per inwoner per jaar in 2020. En in 2025 nog 30 kilo restafval per inwoner per jaar.

Recycledoelstelling

Het programma VANG-HHA (huishoudelijk afval) 2021-2025 heeft de bedoeling om door goede afvalscheiding recycling te faciliteren. Het accent ligt op kwalitatief betere ingezamelde stromen, dus minder vervuiling, zodat deze stromen hoogwaardig kunnen worden gerecycled. Ook ligt de focus op preventie door in te zetten op mogelijkheden om de hoeveelheid afval te beperken. Hiermee wordt het accent van de '30 kilo doelstelling' verlegd naar 'beter scheiden' en 'verbeteren van kwaliteit'. Deze doelstellingen zijn minder goed meetbaar, waardoor een nieuwe Europese 'recycledoelstelling' is geformuleerd: in 2035 moet 65% van al ons afval gerecycled worden. Deze indicator geeft aan hoeveel procent van het vrijkomende huishoudelijk afval uiteindelijk wordt ingevoerd in het recycleproces.

Recyclepercentage en afvalscheidingspercentage

Het verschil tussen het recyclepercentage en het afvalscheidingspercentage is de uitval die plaatsvindt bij de sortering en verwerking van de gescheiden ingezamelde grondstoffen. Daarnaast zijn er afvalstromen die weliswaar gescheiden worden ingezameld maar niet gerecycled worden (waaronder asbest, c-hout). In 2023 bedroeg het gemiddelde landelijke recyclepercentage 56%, 11% lager dan het afvalscheidingspercentage.

Het landelijke VANG-programma huishoudelijk afval heeft begin 2024 een nieuwe doelstelling geformuleerd op deze indicator, namelijk minimaal 60% recycling van al het huishoudelijk afval in 2030 en 65% in 2035.
In 2023 is het recyclepercentage van Almelo 47%.

In 2025 wordt het LAP3 vervangen door het Circulair Materialenplan (CMP1), waarin nog meer gestuurd wordt op de hoogste treden van de afvalladder, zoals hergebruik en preventie. Naast strakkere kaders voor gemeenten, krijgen ook producenten een steeds grotere verantwoordelijkheid in het verwerken en voorkomen van afval. Dit is onder andere al het geval voor plastic flessen, wegwerpplastic, elektrische apparaten en matrassen.

Samenwerking in de regio

Alle gemeenten staan voor vergelijkbare uitdagingen. Met samenwerking helpen gemeenten niet alleen zichzelf maar ook elkaar.

In de regio Twente wordt samengewerkt in de Twentse coalition of the willing 'Milieu, Duurzaamheid en Afval'.

In 2013 hebben de 14 Twentse gemeenten een gezamenlijke ambitie uitgesproken om tot een Afvalloos Twente te komen in 2030. Dit is destijds vertaald in 50 kilogram fijn huishoudelijk restafval per inwoner per jaar.

We zijn inmiddels ruim 10 jaar verder en zitten in de regio Twente gemiddeld op ongeveer 100 kilo restafval per inwoner. Dit getal lijkt zich te stabiliseren. De grootste verschillen en oorzaken liggen in de gemeenten onderling. Difter gemeenten en gemeenten met een groot buitengebied zamelen minder restafval in. Stedelijke gemeenten met veel hoogbouw hebben meer restafval. Almelo heeft in de regio veruit het hoogste aantal kilo's restafval per inwoner.

3.2 Ontwikkelingen

Veranderende grondstoffenmarkt en beweeglijke grondstofprijzen

Meer scheiden van grondstoffen en afval is en was lange tijd niet alleen vanuit duurzaamheidsoogpunt, maar ook vanuit financieel perspectief een verstandige koers. Dit laatste zien we de laatste tijd veranderen. Voor bijna alle grondstoffen geldt dat grondstoffen minder opbrengen en/of meer gaan kosten om ze te verwerken.

Dat grondstoffen minder opbrengen heeft verschillende oorzaken voor verschillende grondstoffen. Belangrijk hierbij is dat bepaalde landen zoals China veel (vervuilde

en laagwaardige) grondstoffen uit Europa niet meer accepteren, waardoor de vraag afneemt terwijl het aanbod gelijk blijft of groeit. De Europese markt is nog niet in staat om deze afnemende vraag te compenseren.

Tegelijkertijd stijgen de verwerkingskosten van grondstoffen. Verwerkers vragen hogere verwerkingstarieven onder meer vanwege toenemende vervuiling die de kosten voor goede verwerking opdrijft. Verwerkers stellen in dit verband ook steeds hogere kwaliteitseisen aan het te accepteren materiaal. Dit zien we nadrukkelijk bij het PMD, waar verwerkers strenger letten op vervuiling vanwege de invloed ervan op de verwerkingskosten en de kwaliteit van de grondstof.

Kosten restafval nemen toe

Naast afnemende opbrengsten en toenemende kosten voor grondstoffen nemen de kosten voor de verwerking van restafval per definitie verder toe. De verwerkingskosten van restafval stijgen onder meer door de verhoging van de verbrandingsbelasting die de landelijke overheid heeft ingevoerd. Naar verwachting zal deze belasting de komende jaren verder stijgen waardoor de kosten voor de verbranding van restafval steeds toenemen. Dit heeft te allen tijde zijn weerslag op de afvalstoffenheffing.

Echter: de toenemende verwerkingskosten van restafval zorgen er wel voor dat het financieel gunstig blijft om grondstoffen in te zamelen (meer scheiden), aangezien de verwerking van grondstoffen nog altijd minder kost dan de verwerking van restafval.

Naast het financiële aspect is ook het milieuaspect van belang en in dat kader is het nog altijd belangrijk om de hoeveelheid restafval zo laag mogelijk te krijgen.

Technologische mogelijkheden

Tot slot zien we dat de technologische mogelijkheden om grondstoffen nuttig te verwerken en toe te passen verder toenemen. Nascheidingsinstallaties zijn bijvoorbeeld door technologische vooruitgang steeds beter in staat om de doelstromen te scheiden van het echte restafval, waardoor het milieurendement toeneemt.

Upgraden afvalbrengpunt

Het afvalbrengpunt aan de Turfkade is op verschillende onderdelen verouderd, waardoor de gescheiden inzameling van de verschillende afvalstromen niet optimaal plaatsvindt. Daarbij komt dat de gemeente volgens wet- en regelgeving steeds meer afvalstromen moet (gaan) scheiden. De verwerkingsmarkt vraagt daarnaast ook om steeds meer marktspecifieke materialen apart te houden, in verband met de opbrengsten.

Dit alles vergt de nodige ruimte op het afvalbrengpunt, die er met de huidige inrichting niet is. Ook een duidelijke scheiding tussen de gratis en betaalde stromen is momenteel niet aanwezig.

Door aan te sluiten bij de nieuwbouw van de gemeentewerf, kan het afvalbrengpunt effectief en toekomstbestendig worden ingericht en kostenefficiënt gerealiseerd. Een deel van de kosten voor de upgrade van het afvalbrengpunt komen in de afvalbegroting en daarmee in de afvalstoffenheffing terecht. Er wordt gewerkt aan een voorstel om de vernieuwing van het afvalbrengpunt en de bijbehorende

gebouwen te betrekken bij de vernieuwing van de gemeentewerf. Dit voorstel zal in het eerste of tweede kwartaal aan de gemeenteraad worden aangeboden.

4 Wat wil Almelo bereiken en hoe gaan we dat doen?

Dit hoofdstuk beschrijft de ambitie van Almelo op de thema's van de afvaldriehoek; milieu, service en kosten. Per thema wordt weergegeven wat de ambitie is, waar we de komende planperiode op focussen en wat we gaan doen om onze ambitie te bereiken.

Afvaldriehoek

De afvaldriehoek toont in één oogopslag de beïnvloedbare aspecten van het afvalbeleid; milieu, service en kosten. De gemeente voert op al die aspecten de regie en heeft hiermee invloed op het gedrag van inwoners.

4.1 Milieuambitie: meer inzamelen van schone grondstofstromen

Focus planperiode: Recycledoelstelling voor huishoudelijk afval van 65% in 2035

Het behalen van de recycledoelstelling voor huishoudelijk afval van 65% in 2035 is een uitdaging. We willen echter wel op deze nieuwe Europese doelstelling aansluiten. Hoewel het behalen van deze doelstelling binnen dit beleidsplan wellicht nog niet gerealiseerd wordt, is het zeker mogelijk om stappen te zetten waarmee de respons van inwoners op de gescheiden inzamelstructuur verbetert. Hiervoor moeten inwoners de middelen krijgen om afval goed te kunnen scheiden. Daarnaast moeten inwoners bewust worden gemaakt van hun rol bij en het belang van het verbeteren van de scheidingsresultaten.

4.1.1 Maatregel 'Inzamelstrategie op orde': GFT, OPK, glas en textiel apart

Om de algemeen geldende maatregel 'Inzamelstrategie op orde' uit te kunnen voeren, is een aantal acties noodzakelijk. Deze zijn voornamelijk gericht op

hoogbouw, om hen dezelfde mogelijkheden te bieden als de laagbouw voor het scheiden van de belangrijkste afvalstromen: GFE, PMD en papier.

➤ *Inzameling GFE bij hoogbouw*

Het is vanaf 1 januari 2024 wettelijk verplicht om alle huishoudens in de gemeente de mogelijkheid te bieden om organisch afval te scheiden. Bij laagbouw gebeurt dit met de groene container aan huis voor GFT-afval. Bij hoogbouw is van tuinafval geen of minder sprake en spreekt men van GFE-afval: groente-, fruit- en etensresten. Deze inzameling gebeurt met een verzamelcontainer voor een groep hoogbouwbezoekers (GFE zuil), die geopend kan worden met een milieupas en waarin per keer 10 liter GFE-afval kan. Het gebruik is gratis en ongelimiteerd. Eerste schatting is dat er in de gemeente Almelo ongeveer 200 GFE zuilen nodig zijn.

➤ *Eventueel limiteren aantal aanbiedingen verzamelcontainers restafval*

De hoogbouw maakt in de gemeente Almelo gebruik van (ondergrondse) verzamelcontainers voor restafval. Deze containers zijn toegankelijk met een milieupas. Het is onbeperkt mogelijk om hier gebruik van te maken. Per keer kan 60 liter restafval worden aangeboden. Wanneer blijkt dat het gebruik van de GFE-zuil onder de maat blijft, en er nog veel GFE in het restafval terecht komt, kan als extra prikkel het gebruik van de verzamelcontainers voor restafval worden gelimiteerd. Het limiteren van de verzamelcontainers voor restafval zal er voor zorgen dat de hoogbouw baat heeft bij het scheiden van GFE-afval en gebruik gaat maken van de GFE zuil. Hierdoor zal de hoeveelheid restafval verminderen en kan GFE-afval eerder en vaker worden weggebracht

➤ *Papierinzameling bij hoogbouw*

Voor de inzameling van papier bij hoogbouw geldt dat men is aangewezen op de milieupleinen bij supermarkten. De laagbouw maakt gebruik van containers aan huis.

Een vierwekelijkse route voor papier bij hoogbouw, waarbij het papier in dozen en bundels aan de straat kan worden gezet, zal er voor zorgen dat meer huishoudens bereid zijn het papier te scheiden van het restafval. Papier is eenvoudig vier weken te bewaren in huis. Bij tussentijdse grote hoeveelheden blijven de milieupleinen en het afvalbrengpunt beschikbaar om papier weg te brengen.

4.1.2 Maatregel 'Meer bewustwording bij onze inwoners'

Het gemis aan bewustwording over nut en noodzaak van afvalscheiding is veruit de belangrijkste oorzaak voor het ontbreken van het gewenste scheidingsgedrag bij een groot deel van onze inwoners.

En het vergroten daarvan gaat dus helpen om minder restafval te produceren en de grondstoffen meer en beter gescheiden aan te bieden.

We zetten in op het meer en beter informeren van en communiceren met onze inwoners over afval en afvalscheiding. Vanzelfsprekend rondom de uitvoering van de maatregelen, maar ook in algemene zin door middel van acties tijdens de looptijd van dit beleidsplan. Hierbij valt te denken aan het informeren via de social media kanalen, gerichte inzet van de afvalcoach, informatiebrieven, maar ook aan duidelijke informatie op de ondergrondse containers over wat wel en niet mag worden aangeboden.

Handhaving

Bij het creëren van meer bewustwording bij onze inwoners is ook handhaving van belang. Naast het afhandelen van klachten en meldingen en het zorgen voor een schone en veilige openbare ruimte, spelen de milieu inspecteurs een belangrijke rol in de dagelijkse communicatie met onze inwoners. De milieu inspecteurs zijn buiten aanwezig en aanspreekbaar om vragen te beantwoorden en informatie te verstrekken over afval en afvalinzameling.

Inwoners enquête

Ook houden we een inwoners enquête om over verschillende onderwerpen informatie op te halen en op een later moment het effect van de uitvoering van de acties en maatregelen te kunnen toetsen.

4.2 Serviceambitie: aanbieden van een passend serviceniveau aan alle inwoners

Focus planperiode:

- *Al onze inwoners moeten zich dichtbij de woning kunnen ontdoen van alle fijn huishoudelijke afvalstoffen en GFT/GFE;*
- *Door in principe nascheiding als inzamelstrategie voor PMD in te voeren, wordt extra service (gemak) aan onze inwoners geboden.*

Er moet een eenduidige inzamelstrategie uitgedragen worden naar de inwoners. De inzamelstructuur waarvan inwoners gebruik kunnen maken moet op orde en voor iedereen duidelijk zijn. In de basis wordt er onderscheid gemaakt tussen afvalinzameling bij hoogbouw en bij laagbouw.

4.2.1 Principemaatregel ‘PMD: bij het restafval’

Almelo kiest in principe voor nascheiding voor wat betreft inzameling van PMD. En stapt hiermee dus af van het huidige systeem van bronscheiding van het PMD. Het PMD wordt niet langer als aparte afvalstroom gescheiden ingezameld. Inwoners kunnen het PMD bij het fijn restafval doen.

Het voorbehoud bij deze keuze is dat er nog onderhandelingen lopen tussen VNG/NVRD en Verpact over nieuwe afspraken rondom de inzameling van PMD. Dit heeft gevolgen voor onder andere de vergoedingenstructuur en de toetsingsprotocollen voor PMD. Op dit moment – februari 2025 - gelden de huidige afspraken nog. Vanwege de onzekerheid over vergoedingen en protocollen nemen we nu een principebesluit tot nascheiding. Een definitieve keuze te maken we als de uitkomst van de onderhandelingen bekend is, naar verwachting in de loop van 2025.

Wat betreft de inzamelstrategie kiezen we in basis voor het systeem zoals hieronder in tabel 2 opgenomen. Hierbij is rekening gehouden met de implementatie van bovengenoemde maatregelen voor hoogbouw en nascheiding als inzamelsysteem voor PMD en restafval. In afwijking van onderstaande strategie kan er per wijk een ander systeem worden ingezet, passend bij betreffende wijk.

Afvalstroom	Laagbouw	Hoogbouw
Restafval + PMD	Container aan huis, tweewekelijks	Verzamelcontainer
GFT	Container aan huis, tweewekelijks	GFE zuilen
Papier	Container aan huis, vierwekelijks	Dozen en bundels aan de straat/vierwekelijks
Glas	Milieupleinen bij supermarkten	Milieupleinen bij supermarkten
Textiel	Milieupleinen bij supermarkten	Milieupleinen bij supermarkten
Grof afval	Afvalbrengpunt, 500 kilo gratis	Afvalbrengpunt, 500 kilo gratis

Tabel 2 Inzamelstrategie Almelo met implementatie maatregelen

Alle niet expliciet genoemde afvalstromen worden niet ingezameld in de wijk. Deze afvalstromen moeten door inwoners naar het afvalbrengpunt worden gebracht.

4.3 Financiële ambitie: beheersbare kosten voor afvalinzameling en verwerking

Focus planperiode:

- *Kostendekkendheid is het uitgangspunt voor de afvalbegroting vanaf 2027;*
- *Meer opbrengsten genereren uit schone stromen.*

Stijging van de afvalbeheerkosten heeft direct invloed op de afvalstoffenheffing. De stijging van afvalbeheerkosten moet daarom zo veel mogelijk beperkt worden en waar mogelijk zelfs dalen.

Almelo houdt grip op haar afvalbeheerkosten, zodat er voor de langere termijn een voorspelbaar kostenniveau gerealiseerd wordt.

4.3.1 Maatregel 'Kostendekkende afvalbegroting is de basis'

Er is afgesproken dat de afvalstoffenheffing jaarlijks maximaal 2% mag stijgen. De afvalbegroting is daarmee momenteel niet kostendekkend. Zo is in 2024, om de stijging te beperken tot die 2%, bijna €300.000 uit de voorziening afvalstoffenheffing onttrokken.

Voorziening Afvalstoffenheffing

Almelo kent een voorziening Afvalstoffenheffing. In deze voorziening zit op 31 december 2023 ruim €3.000.000. Jaarlijks wordt een bedrag uit deze voorziening gemuteerd (kan storten of onttrekken zijn) om te voorkomen dat de afvalstoffenheffing al te veel fluctueert. Deze voorziening is in de periode 2021-2023 sterk gegroeid², maar neemt met ingang van 2024 weer af.

Wanneer we de huidige aanpak doorzetten en de afvalstoffenheffing jaarlijks ophogen met maximaal 2%, dan loopt de voorziening op termijn leeg. Zoals de financiën er eind 2024 voorstaan is dat medio 2028 het geval. Daarom en om grip te

² De groei is hoofdzakelijk ontstaan na 'corona': de afvalbegroting wordt gemaakt op basis van gerealiseerde hoeveelheden en tarieven in het voorafgaande jaar. Tijdens corona is meer afval ingezameld, waardoor er na 'corona' met grotere hoeveelheden is begroot dan dat daadwerkelijk is ingezameld. Ook de papierprijs was in die periode erg gunstig, waardoor er hogere opbrengsten waren.

hebben en te houden op de afvalbegroting werken we toe naar een kostendekkende afvalbegroting als basis, waarbij de voorziening wordt ingezet om de afvalstoffenheffing de komende jaren stapsgewijs te laten stijgen. De voorziening wordt zodanig ingezet, dat na 2027 een bedrag van €763.500 in de voorziening resteert. Dit is ca 8% van de afvalbegroting.

In het volgende hoofdstuk worden de kosten nader toegelicht.

5 Wat gaat het kosten?

In dit hoofdstuk gaan we in op de kosten. Hierbij geven we inzicht in de meerjarige ontwikkeling (2025 – 2029) van de kosten *zonder* en *met* de maatregelen uit dit beleidsplan. Vervolgens vertalen we de kosten van dit beleidsplan in de meerjarige ontwikkeling van de afvalstoffenheffing, waarbij we de voorziening afvalstoffenheffing volledig inzetten.

Kosten maatregelen

De totale extra kosten, die ontstaan op basis van de maatregelen in dit beleidsplan, zijn doorgerekend en in onderstaande tabel (tabel 3) in beeld gebracht.

Maatregel	Jaarlijks terugkerende kosten
'Inzamelstrategie op orde'	
GFE inzameling bij hoogbouw faciliteren	€ 390.000
Papierinzameling bij hoogbouw faciliteren	€ 120.000
'Vergroten bewustwording bij inwoners'	-
'PMD bij restafval'	PM Afhankelijk van definitieve keuze en nieuwe afspraken. Op basis van <i>huidige</i> afspraken zijn de kosten €617.000, maar ook de opbrengsten dalen (opbrengst PMD vervalt bij nacheiding).

Tabel 3: Jaarlijks terugkerende kosten uitvoering maatregelen beleidsplan

Meerjarenbegroting

Bovenstaande kosten zijn verder uitgewerkt in een meerjarenbegroting, waarbij onderscheid is gemaakt in een meerjarenbegroting *zonder* implementatie van de maatregelen uit dit beleidsplan (ongewijzigd beleid) (figuur 2) en een meerjarenbegroting *met* implementatie van de maatregelen uit dit beleidsplan (figuur 3).

Meerjarenbegroting Afval incl. BCF, oud beleid					
Huidige situatie ongewijzigd beleid					
kosten afvalinzameling/ verwerken	2025	2026	2027	2028	2029
Inzamelingskosten geen index	5.980.804	5.980.804	5.980.804	5.980.804	5.980.804
Verwerking geen index	2.631.213	2.631.213	2.631.213	2.631.213	2.631.213
Stelpost oninbaar en beleid	95.000	95.000	95.000	95.000	95.000
Kapitaallasten	182.803	182.803	182.803	182.803	182.803
Camertoezicht/ milieud adviseurs kudeelstaat geen index	496.222	496.222	496.222	496.222	496.222
Gbt geen index	362.127	362.127	362.127	362.127	362.127
Aanpassingen afvalbrengpunt Turfkade				PM	PM
totaal kosten oud beleid	9.748.168	9.748.168	9.748.168	9.748.168	9.748.168
Opbrengst GBT ADI (aanmaning/ dwangbevelen invordering)	-37.162	-37.162	-37.162	-37.162	-37.162
Opbrengst glas, papier, PMD en diverse fracties index 4%	-656.867	-656.867	-656.867	-656.867	-656.867
Vanaf medio 2027 geen pmd opbrengsten bij nascheiding			-PM	-PM	-PM
totaal baten	-694.029	-694.029	-694.029	-694.029	-694.029
Totaal netto kosten afvalinzameling/ verwerken	9.054.140	9.054.140	9.054.140	9.054.140	9.054.140

Figuur 2: Meerjarenbegroting Afval ongewijzigd beleid

Meerjarenbegroting Afval incl. BCF, nieuw beleid					
Huidige situatie ongewijzigd beleid					
kosten afvalinzameling/ verwerken	2025	2026	2027	2028	2029
Inzamelingskosten geen index	5.980.804	5.980.804	5.980.804	5.980.804	5.980.804
Verwerking geen index	2.631.213	2.631.213	2.631.213	2.631.213	2.631.213
Stelpost oninbaar en beleid	95.000	95.000	95.000	95.000	95.000
Kapitaallasten	182.803	182.803	182.803	182.803	182.803
Camertoezicht/ milieud adviseurs kudeelstaat geen index	496.222	496.222	496.222	496.222	496.222
Gbt geen index	362.127	362.127	362.127	362.127	362.127
Aanpassingen afvalbrengpunt Turfkade				PM	PM
totaal kosten oud beleid	9.748.168	9.748.168	9.748.168	9.748.168	9.748.168
Wettelijke taak: GFE Hoogbouw		385.795	385.795	385.795	385.795
Papierinzameling hoogbouw		121.000	121.000	121.000	121.000
principe nascheiding PMD			PM	PM	
Totale kosten nieuw beleid		506.795	506.795	506.795	506.795
		10.254.964	10.254.964	10.254.964	10.254.964
Opbrengst GBT ADI (aanmaning/ dwangbevelen invordering)	-37.162	-37.162	-37.162	-37.162	-37.162
Opbrengst glas, papier, PMD en diverse fracties index 4%	-656.867	-656.867	-656.867	-656.867	-656.867
Vanaf medio 2027 geen pmd opbrengsten bij nascheiding			-PM	-PM	-PM
totaal baten	-694.029	-694.029	-694.029	-694.029	-694.029
Totaal netto kosten afvalinzameling/ verwerken	9.054.140	9.560.935	9.560.935	9.560.935	9.560.935

Figuur 3: Meerjarenbegroting Afval 'Nieuw beleid'

Bovenstaande bedragen zijn zonder indexatie: stijgende prijzen en lonen worden buiten beschouwing gelaten, vanwege de onzekerheden hierin.

De extra jaarlijkse kosten voor implementatie van de maatregelen uit dit beleidsplan bedragen circa € 510.000 (€15,46 per betalende huishouden).

Voorziening afvalstoffenheffing

In figuur 4 is de ontwikkeling van de voorziening afvalstoffenheffing weergegeven.

voorziening afvalstoffenheffing	Stand:	per 31/12/23:	-3.054.000	
	Vastgesteld	Begroting 2024	344.000	onttrekking
	Vastgesteld	Begroting 2025	604.350	onttrekking
	Stand:	per 31/12/25	-2.105.650	

Figuur 4: Ontwikkeling voorziening afvalstoffenheffing

- De voorziening afvalstoffenheffing bevat op 31 december 2023 € 3.054.000.

- Om de begroting 2024 kostendekkend te krijgen wordt er € 344.000 aan de voorziening onttrokken;
- Op basis van de begroting 2025 zal in 2025 € 604.350 uit de voorziening onttrokken moeten worden om kostendekkend te zijn;
- Dit betekent dat er op 31 december 2025 nog € 2.105.650 in de voorziening zit;
- In 2026 en 2027 wordt een onttrekking uit de voorziening gedaan om de tariefstijging te dempen;
- Daarna (met ingang van 2028) blijft €763.500 in de voorziening.

Ontwikkeling afvalstoffenheffing

Wanneer we de ontwikkeling van de afvalstoffenheffing weergeven bij uitvoering van het beleid, zoals opgenomen in dit beleidsplan, waarbij kostendekkendheid vanaf 2027 het uitgangspunt is en de voorziening afvalstoffenheffing wordt ingezet zoals hierboven omschreven, leidt dat tot ontwikkeling van de afvalstoffenheffing, zoals weergegeven in figuur 5. Ook deze bedragen zijn zonder de reguliere jaarlijkse indexatie (loon- en prijsindexatie).

Vanaf 2028 zijn de tarieven kostprijsdekkend	2025	2026	2027	2028	2029
Percentage stijging t.o.v. het voorgaande jaar:	2%	2%	6%	4%	0%
kostprijsdekkend tarief (niet gedifferentieerd):	284	290	308	322	322
Tarief eenpersoons huishouden	268,79	274,17	291,42	304,14	304,14
Tarief meerpersoons huishouden	293,02	298,88	317,67	331,54	331,54
Totale opbrengst	-8.449.789	-8.618.785	-9.160.935	-9.560.935	-9.560.935
Totaal netto kosten afvalinzameling/verwerken	9.054.140	9.560.935	9.560.935	9.560.935	9.560.935
bijdrage voorziening afvalstoffenheffing	-604.350	-942.150	-400.000		

Figuur 5: Ontwikkeling ASH bij nieuw beleid